

A MUNKA

XIII. évfolyam. 6. szám.

Ára 16 fillér

Salgótarján, 1935. február hó 2

Az új cselédtörvény.

Írta: Dr. Bárczay János
országgyűlési képviselő.

A magyar törvénytar értékes törvénycikkkel gazdagodott: a gazdasági cselédek szolgálati idejének kezdetét, végét szabályozó törvénycikkkel. Örövendve üdvözlöm azt, nem politikai pártállásomnál fogva, hanem azért, mert ez a törvénycikk régi hibát küszöböl ki, amelyet mindig láttunk, akik falun élünk és együtt éreztünk azokkal a szerencsétlen családokkal, amelyek éppen a legrosszabb időjárásban, január elsején voltak kénytelenek helyüket elhagyni és sokszor hosszú kilométereket megtenni, míg új helyükre érkeztek, egy fűtetlen, elhanyagolt lakásba.

Rettenetes áldozatokot követelt a január elsejei hurcolkodás! A magyar mezőgazdasági munkást és a magyar cselédet, általában véve, hála Istennek, a legkevésbé fertőzte meg az egyke és ezek a családok, nem ritka eset, nyolctíz gyermekkel is meg vannak áldva. Az apró gyermekek, egy-kétnapos újszülöttek, a téli hidegben, szélben, átfázva, gyakran egész életükre gyógyíthatatlan betegségeket szereztek, saját hibájukon kívül, el is pusztultak az ilyen hurcolkodásban, gyakran elpusztult maga az édesanya is, aki csak nemrég adott életet újszülött gyermekének.

Nagyon sok reformra van szükség, nagyon sokat kell még cselekednünk a magyar mezőgazdasági cselédek, mezőgazdasági munkások, általában a magyar falusi lakosság érdekében. Hiszen, ez az a nemzetfenntartó elem, amely egy évezreden át pillére volt ennek az országnak és erre a magyar fajra akarják építeni, — meg vagyunk győződve — úgy

Ludovikás levente.

A m. kir. honvéd Ludovika Akadémia levante-köreinek évkönyve viseli ezt a magyar fülnek jólhangzó címet. A pár héttel ezelőtt megjelent XIII. kötet az elmúlt esztendő változatosan gazdag munkateljesítményéről számol be. Akinek alkalmá nyílt már az előző évfolyamokat látnia, olvasson, az annyira megkedvelte, hogy minden évben igyekszik megszerezni. Ennek a megkedvelésnek az az egyszerű magyarázata, hogy ezek az évkönyvek mind tartalom, mind kiállítás tekintetében évről-évre pompásabbak és gazdagabbak s hű tükröképp adják annak a magyarországi munkának, mely a kiváló intézményünk falain belül folyik.

A Ludovika Akadémia az államilag köztudatban az a főiskola, mely honvédtiszteket nevel az országnak s mint ilyen, a katonai tudományokra és hazafias szellemre neveli növendékeit. Ez lenne a nyersen körvonalozott hivatása. Hogy ezenkívül a sport minden ágát is kultiválja, még ez sem volna rendkívüli, hiszen a sport ugyis az egybeforrótt a katonával. De hogy mindezen felül a művészeteknek is komoly munkát szentelnek, ezt a laikus társadalom nem is gondolja.

A „Ludovikás Levante” most megjelent kötetéről a sokoldalú képzésről ad tájékoztatást. Ha az ember végigforgatja finom s kiváló ízléssel kiállított lapjait, elragadtatva gyönyörködik azokban a nagyívű művekben, festményekben, zenészerzeményekben, költészetekben, elbeszélésekben, iparművészeti és egyéb tervekben, melyek mind mind a ludovikások sokoldalú tehetségei, szellemi gazdagságát dicsérik. Örömmel tapasztalunk, hogy magyar fiainkban mennyi akarata, munkája és ereje van felgyűlöltve a hogy mindezt az erő, akaratot, tehetséget, durradó magyar szellemet szolgáljuk közben, a lakonyai életben belülről szelajúndokozzák a nép egyszerű fiaik között. Hogy milyen széles welésű kultúra terjesztés, népművelés s a hazafias eszmék beidegződését képező munka ez, ezt szükségtelen bővebben fejtegetnünk.

Mi, civil polgárai városunknak, mindnyaján tisztelettel és szeretettel nézünk nemzeti hadseregünk tisztikarára, de a „Ludovikás Levante” kötetének átvezése után ez a tisztelet és szeretet az igaz magyar szív érzelmi hurjain feltétlenül átminősül hódolatos rajongássá! (—ány.)

a jelen kormány, mint a jövő kormányok, a jövő magyar ezer esztendő.

Mérlegeljük azonban tárgyilagosan azokat az eszközöket és körülményeket, amelyek a földművelésügyi kormányzat rendelkezésére állnak, abból a célból, hogy a magyar fajtan és éppen a magyar falun segítsen. A gazdasági cselédek szolgálati idejéről szóló, most életbe léptetett törvénycikk azt bizonyítja, hogy a földművelésügyi kormányzat átértézte ezeket a szociális szükségleteket és átértézte azokat a nehézségeket, amelyekben a magyar fajta, a magyar vidék, a falusi lakosság van, s amelyeknek terhe alatt roskadozik és ezeken segíteni is akar. Ezzel a cselédtörvénnyel, ezzel a hurcolkodási törvénnyel éppen azt a kérdést oldja meg, amely a leg-

szerencsétlenebb, a legkirívóbb volt, amely a hurcolkodásra, költözködéssre kényszerült családokat sújtotta, éppen abban az időben, amikor az időjárás a legmostohább.

Ez a törvénycikk tényleg a gazdasági cselédségnek a javát szolgálja és a földbirtokososztály, a munkaadó érdekével ellentétes, mert éppen arra az időre esik a cseléd hurcolkodása, amikor a gazdaságokban a legnagyobb munkaidő van és a mi szélsőséges klímánkat véve alapul, az a 3—4—5 nap, sokszor egész hét, amely a cselédhurcolkodással eltelik, károkat és veszteségeket jelent a magyar mezőgazdaság számára. Természetesen, meg kell azonban hajolni azok előtt a fontos okok előtt, amelyek a cselédköltöztetést január elsejéről április elsejére tol-

ták ki és egyéb, kis, mellékes körülmények nem lehetnek mérvadók ilyen fontos reform elbírálásánál.

Azokkal a megállapításokkal szemben, amelyek az időpont megválasztását nem tartják a leg-szerencsésebbnek, én az időpontot jól átfüggő időpontnak tartom, mert eltekintve a január elsejétől, amely a mezőgazdaságban, tényleg munkaszünetre esik és amikor a magyar mezőgazdának leginkább van ideje arra, hogy cselédeit költöztesse, figyelembe véve a szociális szempontokat, talán az egyetlen, leghelyesebb és legalkalmasabb időpont a cselédköltöztetésre, április elseje. Országunkban ugyanis április elsején, rendes körülmények között, már kitavasodik, az időjárás kellemes úgy, hogy ezek a hurcolkodások nagyobb veszedelmek és betegségek nélkül lebonyolíthatók. Április elseje utáni időre azonban nehéz lenne áttetni a hurcolkodás idejét, mert április elseje utáni időre a konvenció cseléd már megkezdte munkáját a maga illetményföldjén. Természetesen, hogy a saját földjét meg akarja munkálni, maga akarja bevetni, mert azt tartja a közmondás, hogy ki mint vet, úgy arat. Ha tehát, április elseje után tenőnk a hurcolkodás idejét, kitenőnk a mezőgazdasági cselédet annak, hogy az ő elődje, az előbbi cseléd mivelje meg a földet, aki pedig, mivel a gyümölcsöt már nem ő szedné, csak éppen tessék-lássék munkálna meg a földet. De ki térítene vissza a távozó cselédnek a vetőmagot, amelyet bevetett a földbe? A Kapásnövényeknél is április elején vetünk, rendes körülmények között.

Ha ezeket figyelembe vesszük, akkor meg kell állapítanunk, hogy az új törvény, tényleg, ennek a szociális kérdésnek átértéséből fakadt.

„A MUNKA” TÁRCÁJA

A nevelés tartalma.

c) A becsület

Szükséges szilárdan meggyökereztetni a gyermek szívében a becsület eszméjét is. Jaj annak, kinek idegenek mondják, mikor már elhagyta a gyermekkor puha-pihés félszékét: „Várj csak! Majd megtanítalak becsületre!” De mit lehet ebből a férfias komolyaság eszméből egy kicsi gyermek lelkében valóra váltani?

A becsület-eszme egyik fontos megnyilvánulása az igazmondás. A szülők ezt legkisebb gyermeküktől is megkövetelik. Azonban vigyázzanak! sohasé tapasztalhasa a gyermek azt, hogy szülei szomszédoknak, munkaadóknak, egymásnak, vagy éppen neki magának hazudnak, mert akkor hiába intették szavaikkal igazmondásra!

A becsület-eszme köréhez tartozó legfőbb követelmény a tulajdonjog kényes tisztelése. Sokan így kiáltanak fel megbotránkozva: „hát hisz nem tolvaj a gyermekem! Kitekerném a nyakát, ha lopáson érném!” Ez a megbotránkozó elutasítás okozza aztán, hogy az anyák nincsennek eléggé résen és szaporodnak

a rablások, betörések, lopások az egész világon. A tényleges büntetnek előzményeik vannak, ezeket már a családban, a játszódozó gyermekben meg kell figyelni és kiirtani, mert különben lopás, sikasztás a nő a gyermekben az a hajlam, hogy az idegen vagyont ne tartsa tisztelben. Egy kis labda esete világítson rá az ilyen hajlós „előzményekre.” Egy kicsi gyermeknek szép, piros labdáját elveszik a nagyobbak és azzal játszanak. A kicsi bögve szalad a mamájához szive bántatva. A kicsi mamája kijön és pöröl a nagyobbakkal Erre előjönnek a többi mamák és... cipőre tett kezekkel veszekedést kezdenek a piros labdás fiu mamájával, hogy hát „nem eszik meg a fiuk azt a labdát!” meg hogy „ha úgy félti, tegye üveg alá!” stb. Ezután két eset lehetséges. Az egyik: a piros labdás mama a többség elől meghátrál, a többi mama diadalmasan vonul vissza és a nagyobb fiuk kacagva és anyai jóváhagyással folytatják a játékot az idegen jószággal. A másik: A piros labdás mama jobban győzi szájjal. Erre a többi mamák közül valamelyik így szól lítymáló megvetéssel: „Ugyan, adjátok vissza azt a vacak labdát, legyenek boldogok vele.” Ezzel ugyan ezek a mamák csak leplezik visszavonulásukat, a nagyobb fiukban mégis azt a hitet ébresztik, hogy megvetendőbb, helytelenebb piros labdások irigyelge, mint az ő cselédekük: a másé- nek ideiglenes eltulajdonítása. Gyakran el is vész, vagy kilyukad a féltett szép

labda az idegen gyerekek kezén. Talán éppen azért nem vigyáznak rá, mert nem az övék. Az „ideiglenes használat” az idegen vagyont megrongálta, tönkretette.

A szülőknek sohasem szabad helyeselnőök, ha gyermekük elveszi a másét. Inteniük kell őt, hogy ha mégis a más holmija jut kezéhez, arra jobban vigyázzon, mint a magáéra. Ha pedig azt a gyermek megrongálta volna: a szülőknek az okozott kárt pótolniuk kell, ha csak játék volt is. Jelezzék gyermeküknek, mit vonnak meg tőle, hogy a kárt megtéríthessék, hogy így a gyermek is érezze, ne csak a szülők pénztárcája, ezt a jóvátételt. Ezt ma jóformán teljesen elmulasztják a szülők. Mi történiük ma, ha „kilyukadt a piros labda?” Ha gyávák, akik a hibát elkövették, heverni hagyják, vagy el is dugják a kárvallott jószágot és mikor sirva keresgélő tulajdonosa ránkad: a tettnék nem akad gazdája. Ha szemtelenek és durvák a kártevők, visszaadják az elrontott játék maradványait a gazdájának és még jól ki is nevelik, ha sir. Fáj ilyenét annak látni, aki hisz a gyermekit szívében. Pedig ennél fájdalmasabban csul jelenetekkel is eláruja a gyermekek utcai élete, hogy a mai gyermek nem tiszteli eléggé a „tiéd” fogalmát. Szándékos gonosszággal teszük néha tönkre az erősebbek a gyengébbek holmiját. Néha olvasni lát az ember, hogy korhaccsal szeretne útni az, aki pedig hiszi és vallja, hogy a jó szó és támogatás a legjobb nevelési eszköz. Ka-

ján rosszindulattal kacag egy lurkó: sikerült kiűtnie egy apró kezéből a lekvároskenyert. A kenyér a szőporos, mocsos földön fekszik, a kigyerek lekvárbauszos arcát könnyűnyitkok csikozzák, van ennél szánalmasabb látvány? És a kaján nagygyerek áll és kacag rajta.

Kedves mamák, hát ez nem lopás? és mégis, milyen kevés mamának jut eszébe az ilyen fiut legalább egy hétre száraz kenyéren és vizen koplaltatni! Pedig komiszabb az ő bűne, mint azé a kis piaci tolvajé, akit csendő fog csuklón és felháborodott kofák, megbotránkozott piaci kosaras vásárlók szidalmaznak, mert ezt egy csabító jó lalat tette tolvajjá, de azt a gonoszabb. Pedig ezek a gonoszokdó fiuk sokan vannak, egyre többen, de a társadalom nem figyel fel erre a jelenségre. A maga gondjaiba gondolkozva jár a ma embere és nem veszi észre, hogy egy borzalmas holnap nő nagyra lábai előtt. Franckos-skatulyákból összemesterkedett kis vonatot huz büszkén, pólékelve egy kis ember, jön a rosszgyerek, egy Matuska-palánta és összegázolja a remekművet. Hát ez nem lopás? A kis munkás gyerekek az ő skatulya-vonatja époly értéket jelentett, mint a gazdagoknak az ő drága, dugattyus, sines vonatja. Akit nem tanítanak arra, hogy a más skatulya-vonatját nem szabad szétvágni, az később se fogja szentnek, érinthetetlennek érezni a másét akkor se, ha az értékebb minden gyerekekjéknél. Hogy a jövő Magyarorszá-

„Becsület a szerzőnek az őt előtt lévő Gyermeknevelés c. előadásorozatából Megjelenik február hó végén a salgótarjáni Munka-lapban, kézzel Végé Kálmán könyvnyomdájában.

Dunavölgye.

A népvándorlás korában országutat jelentett ez a terület. Barbár hordák vonultak át rajta, Nyugat felé. Felvették a kereszténységet s részben a Római Birodalom romjain, részben a körül letelepedve, állami életet kezdtek élni. A Dunavölgyében még mindig újabb barbár tömegek jelentek meg. A szervezkedő nyugati népeket rablásaikkal zaklatták, mire azok összefogtak, egymásután valósággal megsemmisítették őket, köztük olyan hatalmas népeket, mint a hunokat és avarokat.

Majd a magyarság hódította meg a Dunavölgyet. Felvette a kereszténységet és azóta ezer éven át szilárd állami közösséget teremtett ezen a területen. Ezt a közösséget időközben megzavarta a tárdulás, majd a török hódítás, azonban a természettől egységesnek alkotott Dunavölgye hamarosan politikailag is ismét visszazerezte egységét.

A magyarság nagy veráladozatai miatt, melyeket önévelemből, de egy szersmind a nyugati kultúráért is áldoznia kellett, szükséges volt idegen népekkel kiegészíteni az ország lakosságát. A be telepített népek önszántukból részint beolvadtak (hunok, jászok stb.), részint pedig megtartották nyelvüket s kulturájukat. Mindkét esetben benne éltek a magyar nép közösségében, mellyel a Dunavölgyének közös érdekei szorosan összekapcsolták őket. Szabadon használták nyelvüket szűkebb hazájukban. A politikai és tudományos életből se voltak kizárva, hiszen ennek nyelve a latin volt.

A napóleoni háborúk felébresztették a nemzeti öntudatot azoknál a kisebb népeknél is, melyek ezelőtt nem is álmoltak önálló nemzeti létről. Ekkor indulnak meg rohamépésben a kisebbségi szervezkedések a Dunavölgyében is. A szomszédos, hasonló nyelvű államcskák támogatják a Dunavölgyi nemzetiségeit, a magyarság ellen izgatják őket s aknamunkájukkal sikerült is elérniök a nagy világgégés után az egységes Dunavölgy eztróbbantását.

A Dunavölgyének szétdarabolása Trianonban a békét diktálók szerint a nemzetiségi elv alapján történt. Azonban ha nézzük az utódállamok statisztikáját, meggyőződhetünk, hogy ott éppen olyan tarka-barka nyelvű a népiesség, mint volt a régi Magyarország területén. Hiába az utódállamok minden beolvasztó törekvése, nemzeti államot sohasem tudnak teremteni mai területükön. De ha a nyelv nem kapcsolja össze az utódállamok lakosságát, vajjon mi az az elv, amely egybefoglalja őket? A kultúra? Ez nem lehet, hiszen a magyarságával egyezik a kulturájuk, mert a magyarság kulturája volt az övének forrása. A közös történelem? Ez szintén nem lehet, hiszen a magyarsággal éltek ezer éven keresztül, vele együtt véreztek a törökök

gában ne legyen annyi közvagyonnal való visszaélés, sikkasztás, valutacsempészés és hasonló szegénytelen, magyarhoz nem illő cselekedet, — ne tőrjék az anyák, hogy gyermekük idegen vagyont megongáljon, idegen ház falát beírkálja, idej kerítés léctét feszegesse, idegen kerüöl kihajló orgonaágakat tördeljen. Kényes lelkiismeretekre szoktassák a hajlékony kis lelket, abban a tudatban, hogy ez már mind: lopás! Ne legyenek elnézők, ha a gyermek elvesz attól, akinek sok van, olyasmit, ami neki hiányzik, ne tüntessék úgy fel az ilyasmit, mintha ez a sors igazságtalanságának kis helyreigazítása volna, mert később a pénzre is azt fogja mondani: ha elveszem nem bűn, mivel nekem szükségem van rá, neki pedig fölöslege van! Hiszen nem börtönnek, bűnnek és kétségbeesésnek, hanem Istennek, hazának és boldogságnak szánták gyermeküket!

A becsület-fogalom harmadik megnyilvánulása az ígéret, az adott szó megtartására. Erre is korán kell rászoktatni a gyereket. Ezért ne követeljük a szülők büntetés után a bocsánatkérést ebben a formában: „bocsáss meg, többé nem leszek rossz.” Ennek a formulának második része ígéret, melyet nem lehet megtartani, mert csak emberek vagyunk. Még azt se kívánjuk, hogy ígérje: „ezt többé nem teszem!”, mert ezt a gyermek többnyire csak kényszerűségből mondja, de jól tudja, hogy a hibát, mihelyt al-

lieni nagy harcokban. A gazdasági érdek? Ugyan ki hinné el, hogy érdeke a Felvidéknek, hogy tönkretegyék a magyar uralom alatt még virágzó iparát? Hogy érdeke a Ruszinszónak, hogy minél többet éhezzen? Hogy érdeke Erdélynek, hogy rablógazdalkodással minden természeti kincsét elkótyavetéljék? Hogy érdeke a Bánságnak, hogy szerb telepeseznek adják legtermékenyebb földjeit?

Semmi összekötő kapcsot se találhatunk köztük. Ellenben összeköti egymással a Dunavölgyi népeit a közös kultúra, a történelem, a gazdasági érdek. Az elszakított népeket, a tótokat, ruténeket, erdélyieket sohasem kérdezték meg, hogy ki akarnak-e szakadni a Dunavölgyéből. Vezetőiket elkápráztatták azzal, hogy önállóságot kapnak. Ma már ezek a vezetők tudják, hogy becsapták őket és érzik, hogy semmi kapocs nem fűzi őket az utódállamokhoz. Most az utódállamok ellen küzdenek az autonómiáért. Keresik ismét a kapcsokat Magyarországgal, mely nem nyomta el sohasem nemzetiségi törekvéseiket.

Még a horvátok és szlovének is

Magyarország felé néznek, pedig ők a szerbekkel egyenrangú alkotói Délsláviának. (Természetesen csak papíron!) Ma már majdnem teljesen nyíltan hirdetik elszakadási törekvésüket. Bizonyítja ezt Trumbics dr. egyik nyilatkozata: „Mi egy katolikus államot akarunk, amely az Adriától Lengyelorszáig terjed. Egy nagy köztársasági szövetséget, amely egybefoglalná Magyarországot, Dalmáciát, Szlovéniát, Lengyelországra támaszkodva. Ez az állam volna hivatott politikailag elzárni az utat a germánág előtt, kelet felé. De áttörhetetlen akadály lenne ez az állam a pánszlávizmus további terjedésének is... Végül pedig ez a szövetség teremtené gazdasági rendet is Középeurópában.” (Henri Pozsi: A háboru visszatér... Ford. Felkai Ferenc és Marjai Frigyes. Bp. 1934.)

Ha a Dunavölgyében megtörténne a népszavazás, melyet Dr. F. Slowellya Jones angol képviselő, az alsóház közép-európai csoportjának titkára Shottonban mondott beszédében a saar-vidéki szavazás mintájára követel, nem lehet kétségünk, hogy a tótok, rutének, erdélyiek, horvátok önállóságra való törekvése dadra jutna s ezzel a mesterségesen szét szakított Dunavölgye gazdasági egysülésének többé semmi akadályja nem volna.

Réfi Béla.

Holcsek Antal

nyug. áll. el. isk. ig.-tanító, mindnyájunk „Tóni”-bácsija itt hagyott bennünket örökre. Egy boldogabb, egy nyugodtabb hazába költözött, ahol megszűnik minden emberi gyarlóság, minden emberi kicsinyesség, ahol nincs gyűlölet, nincs életküzdelem, csak szeretet és béke, mert Isten országában csak boldog megértés és csendes pihenés lehet.

Komor, ködös, hideg téli nap borult városunkra január 31-én, mintha maga az ég is gyászolni akarná a legjobb apa, az igazi kaptárs és őszinte jóbarát távozását az élők sorából. Munkás és fáradságos élete végetért, hogy Isten országába jutva elnyerje jutalmát az igazságos Birótól földi életében tett mindenkorai becsületes munkájáért.

Már a kora délutáni órában szinte zarándokolva járul városunk minden társadalmi rétege a II. körz. áll. el. fiúiskola egyik tantermében felravatozott Holcsek Antal nyug. ig. tanító holttestéhez, hogy még egyszer lássák az örökké vidám, örökké jókedvű „Tóni”-bácsit, akit városunk egész társadalmi igazi megbecsüléssel, tisztelettel és szeretettel vett mindenkor körül.

Holcsek Antal nyug. ig. tanító felvidéki földbirtokos és malomtulajdonos család gyermeke. 1867. év május 19-én született Pozsony vármegyében: Szent-ábrahám községben. Középkolait Nagy-

kalma lesz, újra elköveti és nagyon ritka eset, hogy igazán helytelennek érezné tettét és önszántából kerülni akarná. Ha ezeket a formulákat követeljük tőle, magunk neveljük rá arra, hogy olyat ígérjen, amit nem akar megtartani. Jobb, ha nem ígér semmit. Ha önszántából hozzászói bocsánatkéréséhez az ígéretet, hogy „többé soha”, mi magunk hívjuk fel a figyelmét arra, hogy jól gondolja meg, mit mondott, ne hamarkodja el. Esetleg engedjük, hogy új megfontolás után visszavegye szavát, így meg fogja érezni, milyen fontos az, hogy ha egyszer valamit megígért, azt teljesítse, meg fogja szokni, hogy csak meggondolva legyen az ígéretet, de ha megtette, tűzőn-vizen keresztül ragaszkodjék hozzá. Sokat ronthatnak a szülők rossz példájukkal is azon, hogy gyermekük ne vegye komolyan az ígéreteit. De sokszor becsapják a szülők a kicsi gyermeket! Ha elmennek hazulról, cukrot ígérnek, hogy ne sírjon, de elfeledkeznek róla. Ha el akarja venni a kicsike a más játékát, szobbet ígérnek neki, hogy elengedje. Szobbetl a kicsi megnyugszik benne és vár, — hiába. A szülőknek kényelmes módszer az ígéretés a sivalkodó apróság caittítására, de nem szabad visszaélniök vele, ha azt akarják, hogy gyermekük valaha szavahihető, becsületes ember legyen.

Semetkayné Schwanda Magda.

szombaton végezte. Ugyancsak itt szerzte meg tanítói oklevelét is a kir. kat. tanítóképzőben 1887. évi június hó 6-án. Első állomáshelye Nyitrahomját, majd Nagysurány, Vizkelet, Csataalján működik és innen kerüln 1894. évi szeptember hó 1-től a salgótarjáni róm. kat. isk. lához, ahol kezdetben mint beosztott, majd 1904. évtől ezen iskola igazgatói teendőik ellátásával bizza meg egyházi főhatósága. 1909. évi szeptember 1-vel az eddigi róm. kat. iskolát az állam veszi át és ezen időtől kezdve mint a II. körz. áll. el. fiúiskola igazgatója vezeti ezen iskolát évtizedeken keresztül igazi pedagógiai szaktudással, lankadatlan szorgalommal nyugdíjba vonulásáig.

1904. évi szeptember 1-vel a helybeli közs. iparostanonciskola felügyelő bizottsága a tanonciskola igazgatójává választja s vezeti azt rátermettségével, teljes hozzáértéssel és nagy ügyszeretettel 1918/19 tanév végéig, amikor megrongált egészségi állapotára hivatkozva megváltik ezen iskola vezetésétől. Az ő működésére esik a tanonciskola legnehezebb korszaka, mert az 1914. évben kitört világháboru igen nehéz helyzetbe hozza a tanonciskola munkáját s csak az ő fáradhatatlan ügybuzgóságának és kitartásának köszönhető, hogy az iparos tanoncoktatás ezen háborus küzdelmekkel telt években meg nem szűnt.

Holcsek Antal ig. tanító örökké vidám kedélye, a gyermekeket rajongásig szerető egyénisége és a mindenkor megértő kartársi lelkülete hatalmas lendülettel járul a vezetése alatt álló iskola fejlődéséhez. Nevelési elve volt mindekor az Isten, a haza és embertársainak szeretetét belenevelni a gondjaira bizott gyermekek lelkébe, hogy az iskolájából kikerülő növendékeiből idővel a magyar társadalom hasznos polgárai legyenek, akiknek lelkében az igazi vallásos erkölcsi gondolkodás és a magyar rőghöz való gőrcsős ragaszkodás soha ki nem alvó érzelmei fejlődjenek ki.

Egyszerűsége, szerényisége és barátainak őszellen szeretete jellemzi minden cselekedetében. Alig van városunknak olyan társadalmi egyesülete, amelyben aktív szerepet ne vitt volna. A helybeli tűzoltóegyesületnek hosszú éveken át segédlistjé, majd pénztárosa, a Mansz. salgótarjáni csoportjának élete végéig pénztárosa, ugyancsak pénztárosa a helybeli Temetkezési Egyletnek. Ezen egyesület 25 éves pénztárnokságának emlékéül leleplezi arcképét a róm. kat. kör helyiségében. Tagja a közs. ovoda felügyelő bizottságának, az állami el. iskolák gondnokságának alelnöke és az iparos tanonciskola felügyelő bizottságának is élete végéig rendes tagja. A róm. kat. kör és a Városi Casino választmányi és alapító tagja. A világháboru alatt a vöröskereszt a fiúiskolában körháza rendezte, amelynek gondnokául Holcsek Antal ig. tanítót bizza meg.

Ott van Ő mindenütt ahol a szegények felségítéséről van szó, lakása mindig nyitva áll barátai előtt, ahol igazi magyar vendégszeretettel látja házában minden jó barátját.

A szó igaz értelmében vett jó tanító, jó barát és jó családapa. Megboldogult feleségét halártalan szeretettel és gyöngédséggel vette körül mindenkor s annak 1931-ben bekövetkezett halála az első nagyobb csapás derűs életében. Ezen időtől minden nap kimegy felesége sírhöz, ahol csendes imádkozva elmélkedik hosszú házasesetének boldog napjairól. Most egész szeretetével fiát veszi körül, akit rajongásig szeret. Minden fiát Salgótarján főügyészévé választják boldogsága halártalan. Ez a boldogsága csak fokozódik, amikor fia oltárhoz vezető Kiss Gyulának, városunk derék polgárának leányát. Ezentul minden idejét kis családja körében tölti s minden alkalommal hangoztatja barátai és ismerősei előtt örömet és boldogságát.

Sajnos nem élvezhette sokáig örömet és fia boldogságát, mert súlyos betegség támadja meg, amely rohamosan örli föl szervezetét s néhány heti szenvedés után végez is vele.

Ma már nincs közöttünk! Örökre eltávozott! Mélységes fájdalmat hagyva hátra egyetlen fia és hozzátartozói, valamint jó barátainak szívébe. Teste már az édes magyar földben pihen, amelyért annyi könnyet hullatott a szerencsétlen trianoni béke óta. Elszakított területen született és lelkének minden vágya az volt, hogy még egyszer saját hazájának tekinthesse szülőföldjét. Magyar volt gondolkozása, magyar volt egész lelkülete. Sajnos nem érthette meg a minden magyar szívében élő vágy beteljesedését a nagy és boldog Magyarország feltámadását.

Nemes lelke, jó szíve és derűs kedélye emlékünknben él s azt örökre szívünkbe zárjuk.

Az a hatalmas gyászoló közönség, amely utolsó útjára kísérte, bizonyította annak az őszinte megbecsülésnek, tiszteletnek és szeretetnek, amellyel a mi „Tóni” bátyánkat az egész város társadalmi mindenkor körülvette. Kevés szem maradt azarázon, amikor Traum Péter róm. kat. esp. plébános, aki a gyászszertartást végezte, a tőle megszokott nagyszerű szónoki képességével az elhunyt érdemeit méltatta s bucsuzott tőle igaz szeretettől áthatott beszédben.

A salgótarjáni áll. el. iskolák tanterületei nevében Körmöczy György a fiúiskola igazgatója bucsuztatta, aki nemcsak mint kartársától, hanem atyai jó barátjától is bucsuzott.

Az ipartestület nevében Zagyvai Béla ipartestületi alelnök vett bucsut az elhunytól. A róm. kat. kör dalárdája Csanády Miklós karnagy vezetésével gyászdalt énekelt, amely után Nagy Antal, Körmöczy György, Rokfalusy Lajos, Blazsek István, Korompay Kálmán és Fekete Gyula áll. tanítók kivitték a koporsót a tűzoltóság kocsjára és megindult a hatalmas menet a temetőbe. A gyászfalonnal bevont iskolai csengő megszólalt, busan, fájdalmasan, a gyászolók lelkét marcangoló fájdalommal, hogy hangjával meg egyszer elkísérje az évtizedeken át ezen iskola falai között működött első igazgatójának kihűlt tetemet utolsó útjára. Amikor az el. leányiskola elé ért a halottat vivő kocsi, megszólalt itt is a lelekbe markoló iskolai csengő hangja mindaddig, míg csak a menet el nem vonult.

A sirnál az általános tanítóegyesület nevében Röder Alfréd könnyes szemmel bucsuzott el az összes vármegyei tanítók nevében a vármegye öreg tanítójától, a mi szeretett „Tóni” bátyánktól. Majd a kat. kör dalárda megható éneke után sirba bocsátották a koporsót, feleségének holtteste mellé, hogy most már együtt pihenjenek csendes és boldog feltámadás reményében.

Isten veled kedves jó Tóni Bátyánk, adjon a jó Isten Neked csendes nyugodt pihenést!

K. Gy.

A „Salgótarjáni Ipartestület” 1935 március 2-án, szombaton este tartja nagy műsoros farsangi estélyét. A nagy szabásúnak ígérkező estélyre az előkészületek nagyban folynak, mint a múltban, az idén is az ipartestület estélye a farsangi évad legkimagaslóbb eseménye lesz, ezt biztosítja a fényes műsor és a hányatársulati zenekar által előadandó hangverseny.

Az Országos Bányászati és Kohászati Egyesület Salgótarjáni Osztályülése.

Január 25-én este fél 9 órakor tartotta a bányakaszinó helyiségeiben az Országos Bányászati és Kohászati Egyesület salgótarjáni osztálya ünnepi ülését, melynek keretében Róth Flóris bányai ügyi főtanácsost, az Országos Egyesület újonnan megválasztott Elnökét üdvözölte az Osztály. Az ülésen a bányamérnöki és tisztviselői kar teljes számban családostól, az acélgári mérnöki kar Fabini igazgatóval az élén és a város társadalmának vezetői közül dr. Förster Kálmán polgármester és dr. Holics Endre bányatanácsos voltak jelen. A Hísekegy elmondása után Róth Flóris elnök megnyitotta az ülést és üdvözölte a vendégeket. Utána Pántyik Árpád alelnök köszöntötte Róth Flóris bányai igazgatót országos Elnökké való megválasztása alkalmából. Közvetlen és meleg szavakkal adott kifejezést az Osztály és az egész Bányász-Kohász testület abbéli őszinte örömeinek, hogy az Egyesület vezetése Róth Flóris személyében a lehető legjobb kezre került. Isten áldását kérte az Elnök eredményteljes munkásságára. Az ülés résztvevői úgy Róth Flóris elnököt, mint a szónokot nagy lelkesedéssel ünnepelték. Róth Flóris bányai igazgató meleg szavakkal válaszolt az üdvözlésre és megköszönve a személye iránt megnyilvánuló nagy bizalmat, hangsúlyozta, hogy egyrészt az Egyesület iránt érzett nagy

szeretete, másrészt az együttérzés ápolásának a mindenkor benne élő érzete készítette arra, hogy az elnöki tisztséget elvállalja. Minden igyekezetem odairányul, — mondotta Róth Flóris bányai igazgató — hogy az Egyesületet fejlődésében a tradíciókhoz hiven tovább vezessem és ehhez kérem az Osztály minden tagjának támogatását. Azután kegyelletes szavakkal emlékezett meg Gálócsy Árpádról, aki mint az Egyesület volt elnöke a legnehezebb időkben is a kommunizmus gyászos hónapjaiban biztos kézzel vezette át az Egyesületet minden nehézségen. Azután Császár Pál osztálytitkár az Elnök utasítására felolvasta ö. v. Zorkóczy Samuné köszönő sorait, melyben hálás szívvel emlékezik meg az Egyesület meleg részvételéről, melyet elhunyt férjével szemben, az Egyesület elhalt Elnöke iránt tanusított.

Végül Lénárd Károly kisterenyi bányai igazgató tartott mindvégig élvezetes és nagy szaktudásról tanuskodó előadást a handlovai bányászatról, amit a hallgatóság osztatlan nagy elismeréssel honorált.

Az elnöki zárszó után a bányazene-kegerek pompás muzsikája mellett az egész társaság a késő éjszakai órákig maradt együtt és a legjobb hangulatban ünnepelte a közszereketben és tiszteletben álló, nemes szívéről közismert Róth Flóris vezető bányai igazgatót. —*ay.*

Hírek és különféle

Dr. Quirin Leót a Rimamurányi vasmű r.-t. közp. műszaki igazgatóját a Kormányzó ur. Öfömlétsége bányai ügyi főtanácsossá léptette el. Zorkóczy Samu néhai vezérigazgató utódának eddigi kiváló szakmunkásságát és szociális, kulturális téren kifejtett áldásos tevékenységét jutalmazta a legmagasabb helyről jött ezen kitüntetés, mely városunkban is osztatlan örömet keltett, különösen azok között, akik a melegszívű központi igazgatót közelebbről ismerik. Adja a jó Isten, hogy hazánk és városunk javára ezt a megérdemelt kitüntetést dr. Quirin Leó sokáig viselhesse.

Hírségi hír. Hirt adtunk már arról, hogy a „Turul” Szövetségbe tömörült salgótarjáni „Tarján” Bajtársi Törzs február hó 9-én este fél 9 órai kezdettel tartja a Róm. Kath. Olvasókör dísztermében zártkörű avató díszelőadást, melynek előkészületei serényen folynak. A nagyszabásúnak ígérkező est iránt már ezideig is oly nagy érdeklődés mutatkozik, ami annak sikerét előre biztosítja. Az avató díszelőadás alkalmával a „Turul” Szövetség részéről dr. Végváry József t. b. és e. i. orsz. fővezér, dr. Lendvay Béla t. b. fővezér, dr. Bojtár Endre t. b. és e. i. orsz. vezér és dr. Bánkúthy László orsz. vezér lesznek jelen.

A „Mansz” salgótarjáni osztályának jelmezes teája a róm. kath. körben. F. hó 5-én kedden este 8 órakor tartja a „Mansz” a róm. kath. olvasókör nagytermében tréfiás, jelmezes, táncos teatestjét, amelyet a legnagyobb lelkesedéssel készít elő a rendezőség. Ennek a lelkes előkészítésnek már is megvan az eredménye, mert a város aprajánagyja készül résztvenni a nem mindennapi mulatságon, amelynek sok-sok meglepetését a titkolódzó rendezőség előre nem hajlandó elárulni. E sorok írója kérdést intézett az egyik rendezőségi taghoz, aki éppen a teatest rendezőségének vezérkari üléséről érkezett haza, hogy miképpen is gondolják a hölgyek a jelmez kérdést megoldásánál. A „Mansz” elnökségi tagja kb. a következőket mondta: A jelmez kérdést a leggyeszebben kívánjuk megoldani. Mivel kimondta a rendezőség, hogy a teán az estélyi ruha mellőzendő, csak természetes, hogy a jelmezt is a leggyeszebben képzeljük el. Bármilyen régi ruhadarab megfelel a célnak. És minél mókásabb, annál jobb, mert a Mansznak ez a teája különösen a vidámság és a tréfa jegyében indul. Valóságos karneváli felvonulást is tervezünk sok-sok bohászággal. Természetesen a jelmez nem kötelező és szeretném még külön is hangsúlyozni,

hogy senkinek ne okozzon fejtörést a ruhakérdés: Egyszerű jelmez, egyszerű ruha. Fő a jókedv és a jó hangulat! Még egyet közölni tartozom a nyilvánossággal: meghívó nincs. Az egyesület minden barátját szeretettel látjuk. Informátorom kedves felvilágosítását bizonyára minden olvasónk örömmel fogadja és ha eddig volt is kételye a felveendő ruhát illetően, ezzel a nyilatkozattal sikerült eloszlanni. Amint értesültem külön belépődíj nincs. Csak a teajegy ára lesz 60 fillér.

Meghívó. A Magyarországi Kárpát Egyesület Salgótarjáni Osztálya 1935. évi február hó 10-én, vasárnap este 7 órakor, a MOVE Lovászegyesület és Tornász szakosztálya egyesületi helyiségükben (Róm. Kath. Olvasókör) tartják XII.

Még egy hozzászólás Nógrád és Hont vármegye monográfiájához.

Egy könyvtár legújabb beszerzésel között akadt meg a szemünk e munkán, mit nem sejtve háttéréről, az üzleti vállalkozásról. A kötet első értekezése Hont és Nógrád vármegye földtani viszonyait tárgyalja, tudós embernek azzal a közvetlenségével, amely ezt a száraz tudományt is bárki részére érthetővé és élvezetessé teszi. Azok részére, akiket a két megye részletesebben érdekel, vagy önálló kutatásokkal foglalkoznak, mérhetetlen kincsésbányát tár föl Noszky az idevágó irodalom felsorolásával. Könnyen áttekinthetők és érdekesek földtani szelvényei. Egy kérdésnek azonban lenne, az ilyen munkák elsősorban nem szaktudósok részére készülnek. Dolgozata elején szívesen vettünk volna egy-két oldalas általános tájékoztatást vagy összefoglalást — esetleg a két megyével kapcsolatban — a geológiáról és egy táblázattal a geológiai korokról. Réz Endre cikke az erdővilágról költői lendülettel tükrözi az erdőt szerető ember lelkét. A madárvilágot ismertető dolgozata is csupa rajongás, csupa meleg szín, Kár, hogy írásában mellőzte a kelet-nógrádi erdők hangulatát és sok, Salgótarján körül ismert és megfigyelt érdekes madár leírását. Alapos szakemberre vall, minden figyelmet és a legnagyobb elismerést érdemi Molnár Endre két statisztikai dolgozata. Minket talán „Balassagyarmat és Salgótarján a számok tükrében” érdekel jobban, Salgótarján lakosságának fejlődését a XIX. századtól napjainkig, vagy mai megosztását Molnár cikke nélkül megírni lehetetlen. A 470 oldalra terjedő mű 110 oldalig jutottunk. A továbbiakban még imitt-amott akad említésre vagy honorálásra méltó. A vármegye sportéletének megíróját kérjük, vegye észre, hogy egy-

évi rendes közgyűlésüket, melyre a t. tagokat az alapszabály értelmében ezúton is meghívjuk. Targysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Mult évi jkv. felolvasása. 3. Titkári jelentés. 4. Pénztáros jelentése. 5. Ellenőr jelentése. 6. Jövő évi költségvetés letárgyalása. 7. Indítványok. Elnökség. — Indítványok a közgyűlés előtt 3 nappal írásban nyújtandók be. Közgyűlés után a turisták, lovászok és vendégeik egy barátságos disznótoros vacsora keretében találkoznak. (Vacsora ára 80 fillér.) A vacsora után bemutatóra kerül Kuchinka Béla saját diapositiv sorozata 100 képből Pásztótól Lillafüredig a Mátrán és Bükkön át. A kiséző előadást Korompay Kálmán titkár tartja.

Uj zenetelenség városunkban. Gonda István kiváló zongoravirtuóz a helybeli realgimnáziumban rendszeres zongoraórákat ad. Alkalmunk volt a sok elismerő magyar és németnyelvű sajtóközleményekbe betekintnünk, melyek a legnagyobb elismerés hangján írják Gonda Istvánról, aki a világháborúban is résztvett mint tart. hadnagy.

A Róm. Kath. Olvasókör műkedvelő gárdája febr. 17-én Rátkay László az Arvalányhaj c. 3 felvonásos népszínművet adja elő. Elsőrendű cigányzene-kegerek kíséri a szebbnél-szebb dalbetéteket és gyönyörű magyar táncok fogják színessé tenni a magyar élet sok romantikáját.

„APOLLO” MOZGÓ

1935. február 2-án, szombaton délután 5, 7 és 9 órakor

Az utolsó négy (Szivlitánok). Híradó. Oiasz heg. vidék.

Február 3-án, vasárnap d. u. 5, 7 és 9 órakor és hétfőn este 7 és 9 órakor

C S O D A B Á R Dolores Del Rio, Al Jolson, Kay Francis.

Február 6-án szerdán és 7-én csütörtökön este 8 órakor

Ma még az enyém vagy zenés vigjáték.

Sziv a törvény előtt

Dráma. — Fox híradó

Előzetes jelentés. A Róm. Kath. Olvasókör a bányazenekegerek és dr. Koudela Géza, továbbá a Szent Erzsébet Nőegylet, Mária kongregáció és körüldarad részvételével magas színvonalú előadást tart márc. 3-án.

magában Balassagyarmat Még nem Nógrád és Hont megye. Talán nem leszünk szerénytelenek, ha megkérjük nézze át egy-két évre visszamenve, ha más nem, az újságokat. A balassagyarmati cseh kiverés dr. K. tollából, ha elben a formában nem is, de kevés átalakítással megérdemelné, hogy minden magyar olvasókönyv aranylapjain foglaljon helyet. Tisztelt Balassagyarmatnak, hála a cikk írójának! Balassagyarmatról írt helyi vonatkozású, nével jelzett dolgozatok jók.

A munkáról eddig jót is mondhatunk, de a monográfia 149. oldalán Salgótarjánra vonatkozó közlést az ismeretlen szerző a meglévő munkákból — egy két adattól eltekintve — hibásan, hiányosan és minden érték nélkül állította össze. A többi helységről ismertetésénél, egynehány kivétellel, nem mond többet, mint az elavult monográfiák és lexikonok. A terjedelmes személyi adattárt illetően véleményünk: kinek-kinek magánügye és izlése. A drágát utánzó, de olcsó külsejű könyv egyébként hemzseg a bántó sajtóhibáktól. Ha egybevetjük lapszám szerint az értékest az értéktelennel, a munka nem sokat ér. Akik megszerezték, megírták. Aki megakarja venni, rövidesen antiquarumban egy két pengőért megkaphatja.

Akik a kötetre előfizettek, okuljanak, hogy máskor bizalmukkal és jóhiszeműségükkel olyan vállalkozást támogassanak, amelynek főcélja szellemi értékeink gazdagítása és nem a kiadó busás anyagi haszna. A kötet felelős szerkesztője Ládányi Miksa dr., a felelőséget ne csak a paragrafusok szerint értelmezze, hanem lelkiismerete szerint is.

Dénes Andor.



amelyben férj és feleség között nincs vita: a legolcsóbb és legtartósabb viselő a PALMA OKYÁ cipőtalp

Hatalmas közönség vett részt az OMKE farsangi mulatságán.

Az elmúlt szombaton tartotta az OMKE salgótarjáni kerülete szokásos évi farsangi estjét a Pannónia összes helyiségeiben.

A kereskedőknek talán még soha sem sikerült egy mulatságuk sem annyira, mint éppen az ideit, úgy érdeklődés mint tartalom, valamint bensőséges jó hangulat szempontjából.

Az OMKE kitűnő vezetőségének előzékenységén és vendégszereteten kívül elsősorban az est pompás műsora volt az, ami reggelig tartó általános jó kedvnek és jó hangulatnak az alapját megvetette.

A Kralovszky János, Molnár János, Nádor Béla és Perényi Tibor alkotta salgótarjáni „Harmónia Band” bámulatos tudása, precíz összjátéka és hangulatos számai a legnagyobb elismerést váltották ki a szépszámú és előkelő közönség körében.

Singer Moja bájos közvetlenséggel és nagy rutinnal énekelt 3 szonett, amelynek egyike Koltai-Perényi „Görbe tükör” című operettjének remek száma volt: Pont magára vártam... Ugy a szép énekesnőnek, mint a szerzőknek nagy és megérdemelt sikere volt.

Molnár János saxofon szólójával, művészi tehetséget árult el, míg Reismann Árpád szép tenorjával hódította meg a remek énekszámaikat nagy élvezettel hallgató közönséget.

Török Rezső „Végeladás” című 1 felvonásos parasztréfiája, a szereplők: Spielberger Lászlóné, Ficzek Gizike, Spielberger Pál, Takács Sándor nagyszerű előadásában állandó derűtségben tartották a publikumot. Egyenesen meglepetés volt, hogy milyen igazi parasztoz tudtak lenni ezek a kitűnő szereplők, akiknek mindegyike vérbeli színészi alkalmat nyújtott. Volt is taps és éljenzés bőven!

A rendezés szép munkáját Singer Gyula végezte kitűnően. Kevés eszközzel sokat nyújtott. A műsort Zeisler György konferálta mindvégig szellemesen és nagy ambícióval. A műsor valóban a fiatalság jegyében volt összeválogatva és friss volt, meleg volt, mint egy májusi hajnal.

Műsor után tánc következett kivilágos virradatig a kitűnő „Harmónia Band” zenéjére és mindenki szívből sajnálta — ez a legnagyobb dicséret — amikor lassan észrevétlenül beköszönt a reggel a Pannónia ablakain.

Értesítés. Több szülő kérésére Felkai (Fischer) Ernőné városunkban egy német játékkiskolát óhajt nyitni és pedig 4-10 éves gyermekek részére. A tanítványok a német nyelvet minden megerőltetés nélkül, játszva tanulják meg. Az oktatás lenne d. u. fél 2 órától 5 óráig. Tandíj havi 6 P, ahol egy családból két gyermek jár, azoknak havi 10 P. Bővebb felvilágosítással szolgál Felkai (Fischer) Ernőné Liget-utca 14, vagy Felkai Ernő városháza.



Csakis Schwartz Jenő rádiókereskedőnél kapható. SALGÓTARJÁN.

A reál-gimnázium tornaversenye. Szombaton, 2-án délelőtt 10 órai kezdettel rendezte a reál-gimnázium házi tornaszabványát az Acélgár tornatermében. Alsó és felső osztályosok csapatversenyei, gimnáziumi egyéni bajnokság, valamint talajtorna bemutatón mutatják be a diákok nagy haladásukat. A versenyen belépődi nincs.

Salgótarján ping-pong bajnoksága. Sok versenyzővel, szép küzdelmekben szerepeltek a szenior és ifjúsági versenyzők. Bajnok: Salgó János Hirschgyár, 2. Krajcsi József SSE, 3. Soja János SSE. Ifjúsági bajnok: Kemenyik István reál-gimnázium, 2. Miklós Antal acélgári levante, 3. Forgó Antal SSE.

VII. Szegedi Ipari Vásár: május 25—június 3. A szegedi ipartestület az idén is megrendezi eddigi nagy sikerű tavaszi vásárát. A VII. Szegedi Ipari Vásárt május 25—június 3 között tartják meg, még pedig az eddigieknél szélesebb keretek között. A vásárral kapcsolatos ügyekben készséggel ad felvilágosítást az ipartestület vásáriróda: Szeged, Horváth Mihály u. 3.

A „MOVE” Tornász szakosztályának I. év január 20-án tartott torna ünnepélyére beérkezett felülfizetések: Róth Flóris bányafőnökös 10 P, Dr. Holics Endre bányahatós főtanácsos 9.50 P, Pogács István Törvényszék Szövetkezet üzemeltetője 4.50 P, N. N. 4.50 P, Révay Sándorné 4 P, vitéz Donásky Győző kereskedő 3 P, Dr. Vilmon Gyula városi főorvos 1.50 P, N. N. 0.90 P, N. N. 0.80 P, N. N. összesen 7-en 50 fillér 3.50 P, N. N. 0.20 P. Összesen 42.40 P.

Az Országos Társadalombiztosító Intézet igazgatósága 1935. január 25-én tartott ülésében az Intézet közgyűlése, a kerületi és a vállalati pénztári választmányok, valamint a Debreceni Kereskedelmi Betegsegélyző Pénztár választmányja tagjainak és pótagjainak választását 1935. március 31. és április 1. napjaira kiírta.

**Jó házból való fiúk
nyomdász és könyvkötő
tanulónak a Végh-nyomdába
felvétetnek!**

KÖZGAZDASÁG

A magyar bankok üzletelve. A bankok tulajdonképpen üzletágban még nem következett be a kedvező konjunktúra fordulata, mégis kétségtelen, hogy a bankok 1934. évi üzleti esztendeje jobb volt, mint a megelőző üzleti esztendő. Ez abból magyarázható, hogy az 1934. évi ipari konjunktúra és egyéb konjunkturális üzletek a bankok számára is újabb jövedelmi forrásokot nyitottak meg, amelyek részben pótolni tudták a kamattüzet csökkenését. Ellentétben az ipari vállalatok várható osztalékemelésével, a budapesti bankok általában csak a tavalyi osztalékokat fogják fizetni. A Magyar Államias Hitelbank három évi szüneteltetés után előreláthatólag szintén osztalékokat fog juttatni részvényeseinek. A mérleg közéletét legközelebb megkezdik; valamennyi nyilvános számadásra kötelezett vállalatcsoport közül ugyanis minden évben a bankok szokták először publikálni mérlegeiket.

Kedvező az állam pénzügyi helyzete. Most tették közzé a november hónapra vonatkozó pénzügyminiszeri közleményt az állam pénzügyi helyzetéről. A jelentés szerint 1934. novemberében az állami közigazgatás kiadása 55 millió pengő bevétele 76.2 millió pengő volt, vagyis az állami közigazgatás bevételei 21.2 millió pengővel haladták meg a kiadásokat. A külföldi hitelezők alapjából felvett kölcsönből beruházásokra novemberben a közigazgatásnál 0.5 millió pengőt fordítottak. Az állami üzemeknél együttvéve 4.3 millió pengő kiadása többet jelentkezett. A népszövetségi kölcsön szolgálatára e hónapban a Magyar Nemzeti Banknál 2.2 millió pengőt fizetett be, amelyet nem transzferáltak és amelyből utóbb kincstári jegyekre 1.7 millió pengőt vettek igénybe.

Újból Fiumén keresztül történik a magyar áru szállítása. A fiumei kikötő magyar áru forgalmának fej-

lesztéséről szóló egyezményt most tették közzé hivatalosan. Az olasz-magyar Fiume egyezmény azoknak a megállapodásoknak sorába tartozik, amelyeket a két ország közt a kereskedelmi kapcsolatok kimélyítése érdekében létesített. Egyidejűleg Olaszország hasonló meg egyezést kötött Ausztriával is a trieszti kikötő tekintetében: ez azt jelenti, hogy Fiume és Trieszt a jövőben fokozatosan visszanyeri azt a régi szerepet, amelyet a múltban Magyarország, illetve Ausztria kereskedelmi életében betöltött. Magyarország a fiumei kikötőben vámhivatali kirendeltséget állít fel, ez előreláthatólag olcsóbbá teszi a vámkezelést. Az egyezmény kimondja még, hogy állandó szakbizottság alakul, amelynek az a feladata, hogy tanulmányozza a fiumei magyar forgalom fejlesztése érdekében megteendő rendszabályokat. A többféle kedvezménynek végeredményben az lesz a hatása, hogy a jövőben a Fiumén át történő szállítás a magyar kereskedelem legolcsóbb útja lesz.

Világszerte fagykárokat szenvedtek a vetések. A vetések helyzetéről a világ különböző tájairól beérkezett jelentések arról számolnak be, hogy a fagy több helyütt károkat okozott. Oroszországban az őszi búzával bevetett területeken nagyjából egyenlően a hótakaró s a legutóbbi rendkívül nagy hidegek alatt, nagyobb károk történtek a vetésekben. Bulgáriában egyáltalán nincs hótakaró s ezért a vetések sokat szenvedtek a legutóbbi fagyoktól. Franciaországban is hideg volt egyideig az időjárás, ami megakadályozta a további gazdasodást és a mezei egerek elszaporodását. Az újvilágban is megérintik a vetések a hótakaró hiányát. Így az Egyesült Államokból azt jelentik, hogy az őszi buza — kevés vidék kivételével — nem kapott hótakarót és így attól tartanak, hogy a vetések a hirtelen hőmérsékletváltozások és a nagy fagyok következtében kárt szenvedtek. Csak a délnyugati részekben megfelelő a vetések állása, mert itt jótékony esők voltak, de itt is még igen sok csapadékra volna szükség. A nyugati sivatagokban a vetés igen silány. Kanadában egyes vidékeken tartós hideg volt, de a vetések állására kielégítő. Argentínában most folyik az aratás, esős időjárás mellett Ausztráliában az elmúlt napokban fejezték be az aratást jó eredményekkel.

Nagyszabású kutyakiállítás lesz a mezőgazdasági kiállítás keretében. A március 21—26. napjain rendezendő országos mezőgazdasági kiállítás széles keretei között nagyszabású kutyakiállítás is lesz, az újalakult Magyarfajta Kutyák Tenyésztők Egyesülete közbenjöttével, amelyen a fejlett magyar ebtenyésztés legkiválóbb példányait fogják bemutatni. Különösen a magyarfajta ház- és nyájörző kutyák (komondorok, kuvasok, pulik és pumik), vadászkutyák (vizslák, véretek, spanielek, foxterrierek, tacskók, agarak) és örző, úgynevezett rendőrkutyák (farkasebék, dobermannok, airdaleterrierek és magyar kutyák) lesznek nagyszámú, fajtatiszta egyeddel képviselve. A kiállítás iránt nemcsak a fővárosi kutyakedvelők, hanem a fajtatiszta kutyákkal rendelkező gazdák is nagy érdeklődést mutatnak, erre való tekintettel nem törzskönyvelt, de kétségkívül fajtatiszta egyedek is kiállíthatók. A vidékről bejelentett kutyák 50%-os szállítási kedvezményvel lehet a kiállításra felküldeni és visszazállítani. A kutyakiállítást ez évben erre a célra épült tetszetős külsejű új pavilonban fogja a rendezőség elhelyezni. A kiállítással kapcsolatban vadász- és rendőrkutyabemutatót, nemkülönben kotorék- és patkányfogó versenyeket is terveznek. Minthogy a kiállítható ebek száma korlátozott van, az egyesület (címe: Budapest, VII., István-ut 2.) csak február 20-ig fogad el bejelentéseket.

Pamut helyett kender. A külföldi nyersanyagok kiszorítása több ország intéző köreit foglalkoztatja. Így Olaszországba legutóbb érdekes kísérletek folytattak arra, hogyan lehetne a pamutot kenderrel helyettesíteni. Az olaszországi időjárási viszonyok ugyanis kedvezőek a kendertermelésre. A mocsarak lecsapolása következtében mintegy 850.000 hektár földterület áll rendelkezésre kendertermelési célokra. A kísérletek során azt a feladatot kellett megoldani, hogy a kender rostjait fonásra és szövésre alkalmasabbá tegyék. Sikerült olyan mechanikai és vegytani eljárást kidolgozni, amelynek segítségével a kemény, fára emlékeztető kenderrostok rövid időn be-

lül fehér, puha, hajlékony anyaggá változtathatók át, amely nagyon hasonló a nyers pamuthoz. Ennek az eljárásnak segítségével, tehát sikerült a kenderrostok tulajdonságait a pamutéhoz hasonlóvá tenni anélkül, hogy az így preparált kenderrostok ára meghaladná a pamut árát. Ennek az eljárásnak segítségével próbálja meg az olasz gazdasági élet csökkenteni és ha lehet kiszorítani a pamutbehozatalt.

Technikai csodák a gazdasági élet szolgálatában. Rockefeller, mint ismeretes azzal szerezte, amerikai méretek szerint is óriási vagyonát, hogy a petróleumkutatástól csővezetékeken keresztül szállította a kőolajat a nagy központokba. Ezzel az ötlettel győzte le versenytársait és ez tette őt a petróleum piac koronázatlan királyává. Azóta sincs jobb módszer a petróleum gyors és olcsó szállítására nagy távolságokon át: a csővezetés ugyanis olcsóbb a vasúti szállításhoz. Ma azonban, a technika fejlődésével, óriási arányúvá fejlesztették Rockefeller rendszerét és a csővezeték megépítése csoda számba megy. A napokban volt a palesztinai Haifában annak az új 1500 kilométeres petróleumvezetéknek ünnepélyes felavatása, amely az iraki Kirkukból a szíriai sivatagon át a szíriai Tripoliszig vezet. A nagy petróleumvezeték kiindulópontja annak az évezredek óta égő barbarungai petróleumforrásnak a közelében van, amelyet Dániel próféta említ „Tüzes kemence” elnevezéssel. A vezeték két szakaszát a szíriai kő és homokszívalagon át fektették le, nagy szivattyuturbinákat, órállomásokat, élel- és szerraktárakat, repülőtereket és gépkocsik számára szolgáló utjelzőket építettek. A csövek sulya összesen 126.000 tonna. Szállításukra különre célra épített öntvényes traktorokat kellett alkalmazni. Tizenegy áramfejlesztő telepet állítottak fel a vonal mentén s ezek hajtják azokat a motorokat, amelyek megfelelő sebességgel hajtják a csövekbe ömlő petróleumot. Irak fiatal királya sajátkezűleg indította el az első petróleummenyiséget a megnyitás alkalmával. A Petróleum szombattól kezdve tette meg a másfél ezer kilométeres utat Haifába, ahol ünnepélyesen fogadták a petróleum első odaözönlő tömegeit. Az új vezetéknek nemcsak gazdasági, de politikai jelentősége is van, mert a megnyitás napjától kezdve biztosítva van az angol közepentengeri hajóhad számára a legfontosabb üzemanyag: a petróleum.

Postagalamb hírek. Vitéz jakfai Gömbös Gyula m. kir. miniszterelnök, Darányi Kálmán magy. kir. földművelésügyi miniszter és Ferenc bajor kir. herceg fővédnöksége alatt rendezte meg a „Columbia” Postagalamb Sport Egyesület, mint a magyar postagalambtenyésztők országos szövetségében tömörült vidéki csoportok által 1934 évben lezajlott hosszú, közép és rövid távú versenyekben résztvevő győztes és helyezett galambok VI. győztes bemutató kiállítását. január hó 19—20—21-én Tatatóvároson. A kiállítás ünnepélyes megnyitása 19-én de. 11 órakor a tóvárosi „Hősök” szobrának megkoszorúzásával, azután a világháborúban dicsőségesen szerepelt galambok több száz ivadékának kegyeleti fölrepültése volt. A kiállításra valamennyi vidéki csoport benevezte kedvenc győztes vagy helyezést elért galambját, köztük városunkból Gál József is, ki a 17—932. sz. galambjával, mely a Passau—Starjáni verseny győztese volt, újra díjaztatott a tatatóvárosi csoport tiszteletdíjjával egy tizenkétszemélyes alpakka evőkészlettel. Az országos szövetség az idei tavaszi nagy versenyeket a következő feleresztési állomásokról írta ki: Hegyeshalom, Melk, Passau, Nürnberg, Regensburg, Köln. E hazafias és nemzetvédelmi szempontból is fontos sport megérdemli a hivatalos és társadalmi támogatást.

Salgótarján megyei város polgármesteri hivatalától.

7510/1934.

Pályázati hirdetmény.

Néhai Löwinger Rezső községi orvos 1200 pengős alapítványának évi kamataira pályázatot hirdet. Pályázhat minden salgótarjáni szegény. A pályázatot írásban, vagy szóban február 10-ig nálam lehet benyújtani.

Salgótarján, 1935 január 4.

A polgármester helyett
Dr. Fügös Béla
főjegyző.

Nógrád és Hont k. e. e. vármegyék alispánjától.

767/1935. szám.

Pályázati hirdetmény.

Nógrád és Hont közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegyék területén Salgótarján megyei városban a salgótarjáni járás községeire és Salgótarján megyei város területére Salgótarján székhellyel ujonnan létesített törvényhatósági hordójelző hivatal vezetői állásra — a kibocsátott Pályázati Hirdetmény eredménytelensége folytán — ezennel újabb pályázatot hirdetek.

Az állás az 1907. évi V. t.-c. 26. §-ában meghatározott képzéshez van kötve s javadalma a törvényhatósági hordójelző hivatalokról alkotott vm. szabályrendelet 9. §-a szerinti évi 576 P illetve a kormányrendeletek szerint lecsökkentett díjazás, mely azonban tisztii fizetés jellegével nem bír.

A szabályszerűen felszerelt pályázati kérvények I. évi február hó 28-ának déli 12 órájáig hozzám intézve nálam nyújtandók be.

A kérvényhez melléklendők a születési, esetleg eddigi működést igazoló bizonyítványok, illetve ezek hiteles másolatai.

Később érkező kérelmek figyelembe nem vehetők.

Balassagyarmat, 1935 január 16.

Baross
alispán

1639—1935. szám.

Versenytagyalási hirdetmény.

A litke-lapujtói th. ut o-13.3 km. a kisterenye—mátraszele vic. ut 46—6.3 km. és a kazári kiágazás o—2.5 km. szakaszának hengerléséhez szükséges fedanyagok (mintegy 5000 m³) beszerzésére és szállítására versenytagyalást hirdetek. A szállítás költségei biztosítva vannak.

A szállítás közbeni határidők beletartásával 1935. április végén befejezendő.

Egyes kilométer szakaszok rész szállítására, valamint külön az anyagra és külön a fuvarra is tehető ajánlat. Az ajánlatot az e célra kiadott ajánlati minta és költségvetés felhasználásával kell megtenni. Ezen ajánlati minta és költségvetés 2 P díj felizetése ellenében a balassagyarmati m. kir. államépítészeti hivatalnál beszerezhető, ahol az esetleg szükséges felvilágosítások is megadatnak. Felhívom a vállalkozni kívánókat, hogy szabályszerűen felbelyegyzett, két tenyű elött cégszerűen aláírt „Ajánlat hengerlési anyagok szállítására” felirással ellátott ajánlataikat pecséttel lezárta borítékban 1935. évi február hó 9-én délelőtt 11 óráig a balassagyarmati m. kir. államépítészeti hivatalnál, akár személyesen, akár posta útján annál is inkább nyújtják be, mert később érkező ajánlatok figyelembe nem vehetők. Az ajánlatok Balassagyarmaton az államépítészeti hivatalban a beadási határidő lejártakor fognak felbontatni, ahol az ajánlattevők, vagy igazolt képviselőik jelen lehetnek.

Bánapénzt letenni nem kell. Az ajánlatához anyag minta csatolandó!

Ajánlattevők ajánlataikkal 30 napig maradnak kötelezettekben.

Ajánlatához csatolandó az OTI kimutatás, mely igazolja, hogy 6 hónapnál régebbi OTI. járuléktartozása nincs, vagy pedig ha ily tartozása van, köteles odaítélés esetére a vállalati összeg kifizetéséig fennálló tartozása erejéig a végjárandóság törvényes rendelkezések szerint megállapított részéig terjedhető összeget az OTI-re engedményezni.

Fenntartom a jogot, hogy a szállítást tetszés szerinti részletekben és felosztással és nem feltétlenül a legolcsóbb ajánlattevőnek adjam ki, esetleg az összes ajánlatokat mellőzzem. Az államépítészeti hivatal előtt ismeretlen vállalkozó köteles megbízhatóságát az illetékes főszolgabírói hivattalal igazoltatni.

Biztosítékképpen a keresetek 5 százaléka fog visszatartatni, külön biztosíték letétele nem szükséges.

Egyébként a közszállítási szabályzat és az általános és idevonatkozó részletes vállalati feltételek határományai mérvadóak. Balassagyarmat, 1935. január 18.

Dr. Baross József ak.
alispán.

Hirdessen a „MUNKA”-ban